

SPŠKS v Hořicích je jedna ze tří škol s oborem Geotechnika a jediná se specializací na těžbu a zpracování kamene. **Je jedinou ze škol v ČR, které se daří udržet i denní studium tohoto oboru.**

Střední průmyslová škola kamenická a sochařská v Hořicích prošla mnoha historickými zvraty. Založena byla za mocnárství, viděla vznik a zánik samostatné republiky, okupaci, znovuvzkříšení samostatného demokratického státu a pokus o jeho totalitní přeměnu v režii vlády jedné strany. Její monumentální historická budova prožila i pád idejí komunismu a přechod do tržního hospodářství s otevřeným trhem práce. **Během těchto let z jejich dveří vyšly tisíce absolventů technických i uměleckých oborů více či méně poplatných té které době a různé úrovně vzdělání. Všichni ale měli společné znamení vypálené už na celý jejich život – kámen.** Hrdý název „Šutrárna“ definuje lásku ke škole, která měla vždy v systému školství zvláštní příchut' směsi statutu výlučnosti, atypu specializace, kvality absolventů, soudržnosti profese a tradice kamene.

Pozice školy jako ojedinělého odborného vzdělávacího ústavu byla udržena až do začátku devadesátých let minulého století. Liberalizace školství ve smyslu téměř nekontrolovatelného rozvoje v počtu vzdělávacích oborů byla důsledkem změn ve společnosti a vedla ke stagnaci kvality vzdělávání. Obory s uměleckým zaměřením postihla v tomto směru asi největší míra devalvace. Z původních asi 19 škol vyučujících obory tohoto zaměření v bývalém Československu narostl počet téměř dvě stovky škol pouze v ČR. Přes tento nepříznivý trend se podařilo udržet tradici oboru vyučovaného od založení školy a zaměření na kámen se nerozměnilo ve všeobecném honu rozšiřování o populární nekonzistentní obory s jediným cílem - množstvím studentů.

Dnešní hektická doba digitalizovaného světa tradicím nepřeje. Průmysl 4.0 neklepe teprve na dveře, ale je už okolo nás. Doba je rychlá, dravá a nepředvídatelná. Pokud firma v roce 2018 nedostane vzdělaného pracovníka v čase, odbornosti a místě pro něj akceptovatelném, reaguje jednoduše a rychle – vezme zavděk první vhodnou náhradou. Náhradou, kterou si sám doškolí a dotvoří k obrazu svému, jakýmsi polotovarem mnohdy specializací neplnohodnotným, ale akceptovatelným. Proškolený pracovník, pro kterého stačí vytyčit mantinely firemních příkazů, manuálů, pracovních postupů, checklistů a stane se vyhovujícím. To je dnešní realita. Ale budoucnost patří dobře odborně technologicky a jazykově vybaveným pracovníkům, kteří jsou adaptabilní, tvůrčí a kreativní a dokáží své představy realizovat.

Úloha středního odborného školství se tedy posunuje. Není možné dnes vychovávat žáky jen na konkrétní pozice specializovaných odborníků – geologů, restaurátorů, designerů, střelmistrů, sochařů, operátorů CNC apod., protože nikdo dnes nemůže říci, jaké pracovní pozice budou za 15 let zastávat. Mnoho tradičních pracovních pozic z trhu práce prostě vymizí, ne nějakou evolucí do pozice podobné, ale prostě zaniknou. Je třeba tedy vzdělávací systém posunout tak, aby absolventům školy nedělalo problém několikrát za svůj profesní život tuto pracovní pozici změnit. Naučit je být adaptabilními na

změny trhu práce, naučit je dovednostem, které v budoucnu budou rozhodovat o kvalitě jejich života. V tom je diametrální a klíčový rozdíl od předchozího tradičního vzdělávání. Kreativita, kritické myšlení, myšlení v souvislostech, logické uvažování, informační či digitální gramotnost to jsou požadované vlastnosti, které lze univerzálně definovat pro odbornou střední školu 21. století.

A pokud opravdu chceme nastupující Generaci 4.0 poskytnout vzdělání, se kterým se uplatní v budoucím profesním životě našeho oboru, musíme zásadně změnit několik věcí, bez kterých se vpřed nepohneme.

- **Získat klíčové partnery v oboru těžby a zpracování surovin, těžební a zpracovatelské firmy s vizí a vědomím důležitosti role středního odborného školství.** Důležité v oblasti PR, náboru žáků, financí, technologií, know how a personálního obsazení pedagogických odborníků
- **Znovu navrátit celorepublikovou působnost školy** ať už formou změny zřizovatele z dnešního Královéhradeckého kraje na stát (MŠMT či MPO) nebo díky silnému firemnímu partneru využít jeho náborové či PR kanály.
- **Pedagogy – jejich společenskou hodnotu,** podporu odborníkům z praxe, platy
- **Formy výuky a provázanost výuky na praxi.** Vazba na firemní partnery a progresivní trendy oboru.

Potenciál školy je vidět na realizovaném projektu oboru **Těžba a zpracování ropy a zemního plynu** pro firemního zákazníka MND a.s., kdy v ověřovacím režimu dálkového studia byla potvrzena schopnost školy a jejích pedagogů úspěšně vzdělávat i specializované obory dobývání. Specifikou školy je i určitá forma provázanosti s uměleckými obory a to jak profesně tak i osobnostně. Oba směry - umělecké i technický se navzájem ovlivňují a interakce je jednoznačně prospěšná pro všechny absolventy.

Budoucnost oboru vidím jednoznačně v moderních technologiích vyhledávání, těžby a zpracování kamene (v širších souvislostech nerostných surovin). Výuku je třeba směřovat od tradičních postupů k budoucnosti oboru s maximálním využíváním dostupných high-tech technologií, které mají potenciál se v dohledné době prosadit v průmyslu těžby a zpracování kamene. **Za tím účelem je nezbytné navázat kontakty s novými strategickými partnery jednotlivých předmětů oboru** a využívat je k profesnímu vzdělávání pedagogů a praktickému vzdělávání žáků. Každý odborný předmět musí mít firemního partnera, který bude garantem správnosti orientace výuky na praxi, aktuálnosti trendů a partnerem pro sebevzdělávání pedagogů či praktickému vyučování žáků.

Zatraktivnit obor maximálním využíváním nových technologií školy k výuce – 3D tisk, CNC obrábění, objemové modelování, GPS zaměřování, drony apod. Současně podpořit využívání

komunikačních kanálů generace žáků a jejich hardwarového vybavení – mobily, tablety a notebooky k výuce. Zavedením cloudových řešení výuky podpořit mimoškolní přípravu a současně evaluaci výuky s následnou optimalizací.

Je třeba tento potenciál zužitkovat, udržet a rozvíjet. Je třeba si ale uvědomit, že toto nelze dlouhodobě uspokojivě plnit pouze z pozice lokální školy Královéhradeckého kraje. Je třeba ve světle vládní Surovinové politiky ČR snahu o udržení odborného školství surovinové základny ČR směřovat nejen na školství vysoké. A toho lze dosáhnout jen souladem zřizovatele školy a vedení školy za podpory profesních svazů (Těžební unie, Svaz kameníků).

Budoucnost oboru lze prezentovat i na těchto datech:

Těžba kamene pro hrubou a ušlechtilou kamenickou výrobu v České republice

	2010	2011	2012	2013	2014
Těžba (tis. t)	831	677	494	461	548

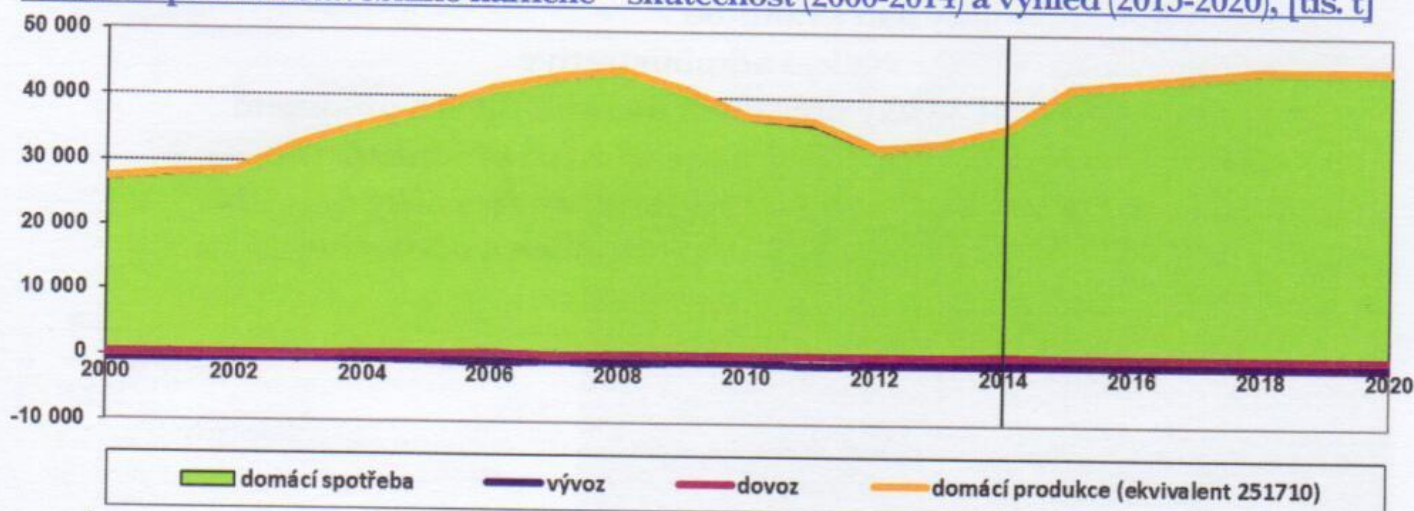
Počet ložisek	Počet těžných ložisek	Počet dobývacích prostorů	Zásoby celkem (tis. m ³) k 1. 1. 2015	Zásoby bilanční volné (tis. m ³) k 1. 1. 2015	Zásoby vytěžitelné (tis. m ³) k 1. 1. 2015
159	52	130	215 659	166 308	89 801

Zdroj: ČGS, MPO

Životnost zásob povolených v rámci hornické činnosti	Průměrná produkce za posledních 5 let 2008 – 2013 (v tis. m ³)	Životnost zásob na využívaných výhradních ložiskách opírající se o zásoby s povolenou hornickou činností dle POPD
Stavební kámen – výhradní	12 194	40 let
Štěrkopisky, písky – výhradní	6 369	30 let
Dekorační kámen – výhradní	188	> 150 let
Cihlářská surovina – výhradní	878	cca 45 let
Štěrkopisky, písky – nevýhradní – těžby v rámci ČPHZ	4 804	10 let

Zdroj: ČGS, MPO

Domácí spotřeba stavebního kamene – skutečnost (2000-2014) a výhled (2015-2020), [tis. t]

Zdroj: ČGS, MPO

Od roku 1989 nebyl otevřen jediný lom na kámen! V horizontu 5 – 10 let to znamená nedostatek suroviny v oblastech velkých staveb (dálnice, železnice apod.)!

Střední průmyslová škola kamenická a sochařská v Hořicích je instituce, kde se soustřeďují obory s technologií budoucnosti s hodnotami oborů mimo okamžitý ekonomický zájem. Uchovávají se zde jedinečné realizační a technologické postupy, přesahující rámec středoškolské instituce. Škola spojuje technologický, technický náhled na okolní svět s výtvarným a uměleckým podáním. Vzdělání v některých ojedinělých uměleckořemeslných postupech je poskytováno pouze na sochařské škole napříč sítí středních a vysokých odborných škol v rámci ČR. Uchování klasických postupů souvisí s památkovou péčí v tradičních uměleckořemeslných postupech. Jde zde o kámen - surovinu - tvůrčí hmotu - materií - zdroj.

Na zájmu o uchování této jedinečné hodnoty by měl být soulad v těchto organizacích: zřizovatel Královéhradecký kraj, Ministerstvo školství, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo kultury a profesních organizace příslušného zaměření. K plnění tohoto cíle musí přispět spojení s odborníky v praxi, angažovaných ve vzdělávací procesu, jak aktivním způsobem nebo podněty k vzdělávacímu plánu. Tato vize školy vychází z mých dlouhodobých praktických poznatků na škole, ve stavebnictví, báňské a řídicí praxe za přispění výtvarných odborných pracovníků školy všech oborů.

Základní cíle školy ze střednědobého výhledu tedy jsou:

- **aktivně celorepublikově šířit povědomí o škole – najít strategického partnera školy – zřizovatel stát**
- **odbornost pedagogů**
- **přímé propojení s praxí**
- **odborné stáže a exkurze studentů i pedagogů**
- **realizace děl pro veřejnou a soukromou sféru**
- **výměna zkušeností a spolupráce s obdobně zaměřenými SŠ a VŠ v ČR popř. zahraničí**
- **účast na soutěžích a odborných konferencích**
- **preferenční kvality nad kvantitou**
- **digitalizace školy – výuky i administrativy**
- **zkvalitnění ICT výuky přesahem do jednotlivých předmětů**
- **navýšení hodinových dotací u praktických předmětů**
- **zlepšit komunikaci mezi pedagogy, vedením a žáky**
- **zlepšit technického zázemí, vybavení dílen a učeben**